

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărîrii de Guvern cu privire la modificarea și completarea
Hotărîrii Guvernului nr. 827 din 10 septembrie 2010
privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Proiectul Hotărîrii Guvernului are ca scop implementarea acțiunii 6.5.5 pct. 2 „Consolidarea sistemului de înaintare și examinare a plîngerilor privind activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar” din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, adoptat prin Hotărîrea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012, precum și aducerea în concordanță a actelor normative a autorităților ale administrației publice cu Legea nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 735 din 03.10.2012 cu privire la optimizarea structurii, activității Ministerului Justiției și autorităților administrative din subordine, Oficiul central de probațiune începând cu 01 ianuarie 2013 s-a transferat din subordinea Departamentului Instituțiilor Penitenciare în subordinea Ministerului Justiției, ca instituție autonomă, fiind totodată intensificate considerabil responsabilitățile realizării sarcinilor de activitate a Oficiului central de probațiune.

De asemenea, odată cu aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011 – 2016 de către Parlamentul Republicii Moldova prin Hotărîrea nr. 6 din 16 februarie 2012, Oficiul central de probațiune a implementat și continuă să implementeze toate acțiunile enumerate în domeniile specifice de intervenție ce vizează activitățile de probațiune, însă întâmpină unele dificultăți în realizare.

Astfel, conform Planului de acțiuni menționat supra, cât și conform altor acte normative, precum și Planurilor de activitate ale Ministerului Justiției și Oficiului central de probațiune, sunt necesare de întreprins mai multe acțiuni, cum ar fi: elaborarea proiectelor de modificare și completare a cadrului normativ, elaborarea diferitor proiecte – pilot și implementarea acestora, consolidarea și dezvoltarea parteneriatelor dintre serviciul de probațiune și alte organizații publice, private și internaționale, asigurarea reprezentării birourilor de probațiune în raport cu alte instituții guvernamentale și nonguvernamentale la încheierea acordurilor de colaborare, a contractelor de locațiune, comodat, de prestare servicii, de asigurare cu echipament tehnic, reparații curente sau capitale a încăperilor, etc.

Este de menționat faptul că, conform alin. (1) art. 15 din Legea cu privire la probațiune nr. 8 din 14 februarie 2008, organizarea activității de probațiune se pune în sarcina Oficiului central și se realizează prin intermediul subdiviziunilor teritoriale, iar conform Hotărîrii Guvernului nr. 827 din 10 septembrie 2010 privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune, numai Oficiul central de probațiune are statut de persoană juridică, pe când birourile de probațiune nu au astfel de statut, deși sunt constituite în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, în număr total de 42 subdiviziuni.

Astfel, asigurarea eficientă a activității subdiviziunilor teritoriale cât și acordarea ajutorului metodic – practic este foarte dificil de realizat.

Conform punctului 13 al Hotărîrii Guvernului nr. 827 din 10 septembrie 2010 privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune, șeful Oficiului central de probațiune îi revine mai multe responsabilități, precum: organizează, coordonează și supraveghează activitatea Oficiului central de probațiune și este responsabil de îndeplinirea atribuțiilor

acestui; aprobă documentația tehnică, inclusiv de proiectare, raporturi de expertiză privind examinarea documentației de proiectare, devize centralizate și devize privind reparațiile capitale, reprezintă Oficiul central de probațiune în relațiile cu alte autorități și instituții publice, atât din țară cât și de peste hotare, asigură colaborarea cu organismele internaționale, asociațiile obștești din țară și din străinătate, precum și cu mass-media.

Din prevederile menționate, cât și conform ordinelor de creare a comisiilor de achiziții publice, de concurs privind ocuparea funcțiilor publice vacante, comisiei de disciplină, grupurilor de lucru privind modificarea și completarea actelor normative, de selectarea experților sau agenților economici privind efectuarea diferitor lucrări/servicii și multe alte activități, calitatea de președinte al comisiei/grup de lucru îi revine șefului adjunct al Oficiului central de probațiune, iar sarcina de a fi examinate și aprobate în termen toate propunerile și deciziile comisiilor, îi revine șefului Oficiului central de probațiune.

În ianuarie 2012 Oficiul central de probațiune a aderat în calitate de membru la Organizația Europeană de Probațiune (CEP) care a fost fondată în anul 1981, având drept scop să promoveze incluziunea socială a infractorilor, prin sancțiuni și măsuri comunitare de probațiune, precum și de a proteja societatea fără a recurge la cheltuieli de închisoare. Pentru Uniunea Europeană și Consiliul Europei, CEP este purtătorul de cuvânt pentru sectorul său de probă. Prin urmare, CEP este vocea de probă în "Bruxelles", iar reprezentantul Republicii Moldova la ședințele și congresele organizate de CEP este șeful Oficiului central de probațiune.

De asemenea, șeful Oficiului central de probațiune are calitatea de secretar al Consiliului coordonator de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, care a fost creat prin Hotărârea Guvernului nr. 918 din 05 octombrie 1999, având propriul Regulament de activitate în care sunt descrise sarcinile, atribuțiile și drepturile Centrului, iar activitatea curentă a Centrului este asigurată de către secretarul acestuia.

Astfel, în contextul celor expuse, necesitatea includerii unei a doua funcție de șef adjunct al Oficiului central de probațiune este o necesitate stringentă, fapt ce va servi la o delimitare eficientă a responsabilităților conducerii, iar în lipsa șefului Oficiului central de probațiune, nu se vor produce dificultăți în activitate și blocaje în aprobarea documentelor întocmite de comisiile sau grupurile de lucru din cadrul Oficiului central de probațiune, ale căror termen este limitat, conform legislației în vigoare.

Întru executarea acțiunii 6.5.5 pct. 2 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016, ținând cont și de Studiul cu privire la sistemul de examinarea petițiilor referitoare la activitatea serviciilor de probațiune și sistemului penitenciar, elaborat în temeiul 6.5.5. pct. 1 din Planul vizat, se propune crearea/numirea subdiviziunii interioare din cadrul Oficiului central de probațiune care va fi responsabilă de examinarea plîngerilor referitoare la activitatea organelor de probațiune.

De asemenea, în proiect au fost incluse norme privitoare la structura organizatorică în conformitate cu prevederile art. 14 și art. 15 al Legii nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, prin ajustarea denumirii autorității administrative din Oficiul central de probațiune în Inspectoratul Național de Probațiune, precum și modificarea funcției din Șef al Oficiului în Director al Inspectoratului, și prin divizarea subdiviziunilor sale teritoriale în Inspectorate regionale de probațiune, în circumscripția cărora vor activa Birourile de probațiune, Centrele instructiv – metodice și Centrele de reabilitare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală.

Instituirea a trei Inspectorate regionale de probațiune pe teritoriul Republicii Moldova cu statut de persoană juridică, va contribui la eficientizarea activității de probațiune, pentru sporirea calității și dezvoltarea sistemului de probațiune, precum și prin organizarea instruirii și controlului activității Birourilor de probațiune, Centrelor instructiv – metodice și Centrelor

de rehabilitare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală.

Prin urmare, Inspectoratul Național de Probațiune va avea posibilitatea să economisească resurse financiare pentru deplasarea angajaților de la extrema nord sau de sud a țării în mun. Chișinău și invers.

Crearea Centrelor instructiv – metodice ar fi o soluție binevenită angajaților Inspectoratului Național de Probațiune în vederea dezvoltării profesionale mai eficiente, luând în considerație că birourile de probațiune sunt constituite în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, iar deplasarea și cazarea tuturor angajaților în mun. Chișinău pentru petrecerea instruirii conform legislației în vigoare, este destul de costisitoare.

Astfel, o dată cu crearea a trei Centre instructiv – metodice regionale, va fi asigurat fiecărui consilier de probațiune dreptul la dezvoltarea capacităților profesionale prin adaptarea cunoștințelor și abilităților la schimbările legale, organizaționale, tehnologice, funcționale și de alt ordin, nefiind necesare careva cheltuieli majore în acest sens.

În temeiul Legii nr. 285 din 22 noiembrie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 297 din 24 februarie 1999 cu privire la adoptarea persoanelor eliberate din locurile de detenție, au fost intensificate atribuțiile și obligațiile organelor de probațiune, fiind creat totodată un sistem de stat de tutelă postpenitenciară care va promova politica socială a statului.

De asemenea, art. 20 alin. (2) al Legii nr. 8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune prevede expres că: *„autoritățile administrației publice locale pot acorda ajutor organelor de probațiune prin acordarea de spații pentru desfășurarea activității de probațiune, prin crearea de centre de rehabilitare socială a persoanelor liberate din locurile de detenție, prin finanțarea diverselor programe legate de probațiune”*, fapt ce va simplifica crearea și întreținerea Centrelor de rehabilitare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală.

Prin urmare, Centrele de rehabilitare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală vor avea atribuții inclusiv de implementare a programelor de adaptare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală, precum și de crearea atelierilor pentru derularea punerii în executare a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, conform practicilor statelor europene.

Fundamentarea economico-financiară

Proiectul Hotărârii Guvernului nu va implica cheltuieli majore din partea statului pentru implementare, deoarece odată aprobat, va fi revizuit efectivul-limită al Oficiului central de probațiune.

Astfel, atribuțiile funcționale ale directorilor adjuncți ai Inspectoratului Național de Probațiune vor fi divizate conform competențelor de activitate ale subdiviziunilor interioare și teritoriale, iar pentru includerea unei funcții suplimentare de director adjunct, vor fi alocate resursele financiare din contul și în limita efectivului-limită de personal și a cheltuielilor aprobate în bugetul Oficiului Central de Probațiune.

Cît privește crearea Inspectoratelor regionale de probațiune cu statut de persoană juridică, în cadrul cărora vor activa Centrele instructiv – metodice și Centrele de rehabilitare socială a persoanelor liberate de pedeapsă penală, de asemenea, nu va implica cheltuieli din partea statului, deoarece sediile Inspectoratelor regionale vor fi amplasate în imobilele gestionate economic de Oficiul central de probațiune, iar întreținerea lor va fi asigurată inclusiv de Inspectoratul Național de Probațiune, autoritățile administrației publice locale și din alte mijloace speciale formate și administrate, în conformitate cu legislația în vigoare.

Impactul proiectului

Impactul prezentului proiect de lege va consta în îmbunătățirea mecanismului de punere în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și a mecanismului probațional ce se realizează la etapele probațiunii prezentințiale, probațiunii sentințiale în comunitate, precum și

probațiunii penitenciare și postpenitenciare astfel, încât propunerile înaintate se încadrează în acțiunile de ajustare a cadrului legal național, în legătură cu reformele inițiate în sectorul justiției.

Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*, precum și directoriul *Proiecte de decizii remise spre examinare Guvernului*.

MINISTRU

Vladimir GROSU